

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
Дніпровський інститут

Затверджую:

Директор Дніпровського інституту

ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

 Анатолій КРИВОНОС

“ 18 ” квітня 20 22 р.

Схвалено на засіданні

кафедри ПСИХОЛОГІЇ

Протокол № 8

Зав. кафедри Євген ШАНТИР

“ 12 ” квітня 20 22 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕРОНТОПСИХОЛОГІЯ

Спеціальності **053 «Психологія»**
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня **перший (бакалаврський) рівень**
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: **053 «Психологія»**
(шифр і назва освітньої програми)

Розробник (-и) си­ла­бу­су на­в­чаль­ної дис­ци­плі­ни:

Канюка Галина Степанівна, доцент психологічних наук , доцент кафедри психології

Викладач:

Канюка Галина Степанівна, доцент психологічних наук , доцент кафедри психології

Си­ла­бу­с роз­гля­ну­то і за­твер­д­же­но на за­сідан­ні ка­фе­дри психології

Протокол від 02 вересня 2022р № 2

Завідувач кафедри *Шантур Євген Євгенійович* , к. мед. н. доцент кафедри психології _____

(підпис)

Керівник (гарант) освітньої програми *Канюка Галина Степанівна* – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Дніпровського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

(підпис)

Си­ла­бу­с пе­ре­ві­ре­но

. . 20 р.

Декан _____

(підпис)

Наталія КУЛІНЕНКО

Пролонговано:

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. (), « » 20 р., протокол №

Керівники курсу:	Чіп Руслана Степанівна, кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології розвитку та консультування
Кількість кредитів:	3
Компонент освітньої	обов'язкова
Дні занять	згідно з розкладом занять
Консультації:	Очні консультації: четвер: 14.20 -15.40
Мова викладання	українська

Анотація дисципліни

Останнім часом посилилась увага до вивчення механізмів функціонування психіки, когнітивної сфери, особистості та поведінки в пізньому віці, до аналізу резервів забезпечення активного довголіття та включення людини до глибокої і щасливої старості в життєдіяльність, наповнену сенсом.

Метою навчальної дисципліни «Геронтопсихологія» є формування у здобувачів вищої освіти системи уявлень про «старіння» та «старість» в різних культурних, соціальних та наукових контекстах; виявлення комплексного розуміння динаміки психічних функцій в онтогенезі; оволодіння здатністю розкривати сутність пізнавальних, емоційно-вольових та особистісних якостей індивіда; розвиток уміння аналізувати психічні особливості людини на пізніх вікових етапах онтогенезу; оволодіння специфікою психологічної роботи з людьми, які переживають пізню дорослість.

Навчальний контент

Години (лек./сем./л.з.)	Тема	Результати навчання	ПРИ із ОПП	Завдання
Змістовий модуль 1.				
Старіння та старість в геронтопсихологічному вимірі				
21-1-	1. Загальна характеристика геронтопсихології	Визначити предмет і завдання геронтопсихології, її сутність, структуру, функції та принципи. Розкрити проблему становлення та розвитку геронтопсихології в історичному аспекті. Проаналізувати основні етапи розвитку геронтопсихології як самостійної науки. Розкрити соціальні аспекти геронтопсихології, психологічні аспекти старіння., види старіння. Диференціювати терміни «старіння» і «старість».	ПР1	Питання Кейси
2/2/-	2. Теорії старіння і старості	Проаналізувати біологічні теорії старіння. Розкрити поняття «програмоване старіння» та «непрограмоване старіння». Охарактеризувати основні соціально-психологічні підходи до старіння і старості. Визначити поняття «психологічне старіння», «біологічне старіння», «соціальне старіння». Порівняти психологічні підходи до розуміння старіння та старості. Розкрити теорію К. Юнга, теорію А. Адлера, теорію Е. Еріксона та інших учених.	ПР1	Питання Кейси Тести

2/2/2	3. Періодизації та вікові кризи старості	Розкрити специфіку періодизації пізнього віку. Проаналізувати основні підходи до виокремлення життєвих стадій та вікові періодизації в історичному вимірі дослідження особистості. Охарактеризувати вікові періодизації, запропоновані Гішкратом, Піфагором, В. Бернсайдом. Розкрити фази вікового розвитку за Ш. Бюлер, цикли старіння за Д. Б. Бромлей та періодизацію Дж. Біррен. З'ясувати сутність соціальної ситуації розвитку та провідної діяльності в пізньому віці. Обґрунтувати кризи старості та вікові кризи пізнього періоду.	ПР2	Питання Кейси Групові дискусії
-------	--	---	-----	-----------------------------------

Змістовий модуль 2.				
Психологічна характеристика особистості на пізніх вікових етапах розвитку				
21-1-	4. Характеристика особистості в старості	Охарактеризувати основні дослідження особистості в похилому віці. Розкрити особистісні характеристики в старості, спрямованість особистості. Визначити типологічну характеристика особистості в похилому віці та проаналізувати ластивості особистості, особливості характеру в пізньому віці. Огрунтувати особливості мотиваційно-потребнісної сфери людей похилого віку, рівень розвитку самосвідомості та самооцінку людей похилого віку.	ПР2	Питання Кейси
-111-	5. Емоційні переживання в старості	Проаналізувати особливості емоційної сфери старіючої людини. Розкрити загальну характеристику емоційної сфери старіючої людини, типові емоційні стани старих людей. Обгрунтувати переживання, пов'язані з думками про смерть, переживання горя втрати, переживання горя, пов'язане зі смертю близьких, переживання самотності, переживання прив'язаності до близьких. Охарактеризувати вікову депресію у старості.	ПРИ	Питання Кейси Групові дискусії
ти	6. Характеристика пізнавальної активності в старості	Проаналізувати когнітивний розвиток у похилому віці. Дати загальну характеристику інтелекту людей похилого віку. Розкрити механізми компенсації можливого зниження інтелектуальних функцій. Охарактеризувати окремі пізнавальні функції, сприймання, увагу, пам'ять. Визначити зміни основних пізнавальних процесів у старості. Розкрити психологічний смисл поняття «мудрість».	ПР12	Питання Кейси Тести
Змістовий модуль 3.				
Психологічна робота з людьми похилого віку.				

-/2/2	7. Особливості взаємин старої людини	Охарактеризувати особливості прихильностей людей похилого віку та взаємну залежність. Виявити демографічні і	ПР12	Питання Кейси
		соціологічні зміни сім'ї. Порівняти етапи розвитку сім'ї та індивідуально-вікові етапи життя людини. Обґрунтувати вихід на пенсію, зміну статусу, підготовку до виходу на пенсію. Проаналізувати сімейні та особистісні стосунки. Визначити сутність самотності людей похилого віку.		
21-12	8. Проблеми здоров'я та танатологія у старості	Обґрунтувати проблеми здоров'я та медично-соціальне обслуговування людей похилого віку. Проаналізувати думки про смерть та страх смерті, умирання. Охарактеризувати шляхи пошуку гуманної смерті. Розкрити поняття «горя та пристосування до тяжкої втрати».	ПР1	Питання Кейси Групові дискусії
2/2/2	9. Психологічна допомога в пізньому віці	Охарактеризувати теоретичні аспекти психологічної роботи з людьми похилого віку. Обґрунтувати психологічну компетентність в роботі з людьми похилого віку. Визначити поняття «ейджизм» в психологічній роботі з людьми похилого віку. Проаналізувати практичні аспекти психологічної допомоги людям похилого віку.	ПР12	Питання Кейси
21-1-	10. Психологічне консультування людей похилого віку	Проаналізувати проблеми людей похилого віку. Визначити природні ресурси людини, що старіє. Розкрити особливості процедурисімейного, профорієнтаційного консультування та консультування у кризових ситуаціях людей похилого віку.	ПР13	Питання Кейси Тести

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці	Програмні компетентності
	Загальні компетентності
ЗК2	Здатність застосовувати психологічні знання у практичних ситуаціях професійної діяльності.
ЗК3	Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.
ЗК12	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
	Фахові компетентності
СК1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
СК3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8	Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
СК9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

Політика контролю та оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише підготовки практичних завдань у процесі заняття. Заборонено оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства. За порушення академічної доброчесності здобувані можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти, позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання тощо.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять як правило є обов'язковим компонентом навчання. За необхідності (віддаленість місця проживання чи роботи аспіранта) чи наявності об'єктивних причин (участь у програмі академічної мобільності чи конференції, міжнародне стажування, хвороба тощо) відвідування може відбуватись вибірково за погодженням із керівником курсу. Навчання студентів також здійснюється в онлайн режимі на платформі Moodle. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню планових завдань та ІНДЗ. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Пропущені заняття можна відпрацювати у визначений час згідно з графіком.

- **Політика оцінювання.** Враховуються бали поточного і модульного (60 балів), та підсумкового оцінювання (наприклад, екзамен не більше 40 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвочасне виконання завдань. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю допускаються до заліку.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1 (теми 1-3) - обговорення кейсів, усне опитування, практичні завдання	20
Змістовий модуль 2 (теми 4-6) - обговорення кейсів, усне опитування, практичні завдання	20
Змістовий модуль 3 (теми 7-10) - обговорення кейсів, усне опитування, практичні завдання	20
ІНДЗ, самостійна робота	15
Підсумковий контроль (теми 1-10) - тестові завдання трьох рівнів складності	25

Розподіл балів, які отримують здобувані

Змістовий модуль №1			Змістовий модуль. Vо			Змістовий модуль. V»3			ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Тема 2	Тема 3	МК 1	Тема 5	Тема 6	МК2	Тема 7	Тема 9	МК3			
5	5	10	5	5	10	5	5	10	1 с 19	25	100
20			20			20					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90- 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни значно покращується, якщо студенти попередньо опанували матеріали таких дисциплін як «Загальна психологія», «Практикум з загальної психології», «Соціальна психологія», «Психологія спілкування», «Психодіагностика» тощо.

Формат дисципліни

Змішаний (blended) - дисципліна має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання. Blended Learning - викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються інформаційно-комунікаційні технології, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо.

До силябусу також готуються матеріали навчально-методичного забезпечення:

- навчальний контент (розширений план лекцій, презентації, відео);
- тематика та зміст лабораторних робіт, ІНДЗ;
- завдання для підсумкового контролю (тести);
- електронне навчання в системі Moodle.